

ANEXO: Análise de distintas dimensións dunha situación de aprendizaxe

Deseguido presentamos a proposta de dimensións e indicadores que permiten determinar o carácter competencial dunha situación de aprendizaxe, baseadas na guía GAPPISA⁵ de Carles Monereo, así como na súa [páxina web](#) e nunha comunicación privada⁶, materiais sobre que fixemos variacións xa que están orientados a probas específicas.

Dimensión 1: Situación-problema inicial contextualizada. Indicadores de calidade:

1. A situación de aprendizaxe presenta unha situación-problema inicial, contextualizada e o máis actual posible para o problema formulado?
2. Analizouse se a situación de aprendizaxe proposta podería inserirse dentro dos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible da UNESCO?

Dimensión 2: Tarefas e actividades auténticas. Indicadores de calidade:

1. As tarefas e actividades propostas son realistas e os datos ofrecidos, se é o caso, son reais?
2. Tentouse que as tarefas propostas sexan útiles e relevantes e, na medida do posible, próximas ao alumnado?

Dimensión 3: Tarefas e actividades de mobilización ou que fomentan actitudes. Indicadores de calidade:

1. A situación de aprendizaxe suscita preguntas que o alumnado debe afrontar con sentido crítico e ético?
2. A situación de aprendizaxe permite que o alumnado demostre creatividade e capacidade de decisión para seleccionar estratexias acaídas de resolución, utilizando coñecementos técnicos específicos?
3. A situación de aprendizaxe promove a convivencia?
4. A situación de aprendizaxe promove a igualdade?

⁵Guía GAPPISA: Carles Monereo (coord.) (2009) Pisa como excusa. Repensar la evaluación para cambiar la enseñanza. Barcelona: Graó.

⁶Monereo, C. (2024). Guía para la elaboración de pruebas de acceso. Manuscrito en preparación. Barcelona: Departamento de Psicología de la educación, Universitat Autònoma de Barcelona.

Dimensión 4: Tarefas e actividades de distinta complexidade cognitiva (taxonomía de Bloom) e regulación emocional. Indicadores de calidade:

1. A situación de aprendizaxe contén tarefas e/ou actividades de diferentes niveis de complexidade?
2. A complexidade das tarefas da situación de aprendizaxe encaixa cos obxectivos, criterios de avaliación e descritores operativos do currículo oficial?
3. Foméntase a adquisición de destrezas e actitudes como o esforzo, a tolerancia á frustración e á incerteza indispensables para afrontar eventuais situacións de tensión e ansiedade na aprendizaxe das matemáticas?

Dimensión 5: Formato heteroxéneo de enunciados e respostas. Indicadores de calidade:

1. A situación de aprendizaxe presenta datos de fontes diversas de carácter primario e secundario?
2. Tentouse presentar as tarefas nunha diversidade de formatos (texto, imaxe, gráfico, etc.)?
3. Tentouse que as tarefas requiran diferentes formas de respostas? (escrito, gráfico, etc.)?

Dimensión 6: Condições para a resolución das tarefas. Indicadores de calidade:

1. As condicións para a resolución da proba son semellantes ás da vida real? O alumnado ten acceso a recursos para a resolución das tarefas?
2. As condicións de resolución están axustadas ás condicións do alumnado?

Dimensión 7: Promoción do razoamento, capacidade de pensar e abstracción. Indicadores de calidade:

1. As tarefas da situación de aprendizaxe promoven o razoamento abstracto?
2. A situación de aprendizaxe afonda no enfoque construtivista propiciando a recuperación e transformación de saberes previos e a relación desta materia con outras disciplinas?
3. A situación de aprendizaxe promove e estimula a metacognición, para o que cada alumna e cada alumno reflexione sobre cal é a súa maneira de aprender?

Dimensión 8: Avaliación do proceso. Indicadores de calidade:

1. A situación de aprendizaxe require que o alumnado explicite parte do proceso seguido durante a súa resolución?
2. Avalíase o axuste do alumnado a situacións novas e/ou inesperadas nas que saiba descartar datos innecesarios?
3. Avalíase o uso que fai o alumnado dos recursos proporcionados? (o alumnado poderá utilizar documentos ou ferramentas auxiliares, como dicionarios, calculadoras, formularios ou táboas)?
4. Desenvólvese unha avaliación formativa, informando o alumnado no inicio sobre os criterios de corrección e cualificación e ofrecendo no final actividades de reforzo ou de enriquecemento curricular?

Dimensión 9: Puntuacións e criterios compartidos. Indicadores de calidade:

1. Compártense co alumnado os criterios de corrección e os criterios de cualificación?
2. Compártese co alumnado a temporalización das tarefas?
3. Proporcionánselle ao alumnado indicacións para a realización das tarefas?

Dimensión 10: Atención á diversidade. Indicadores de calidade:

1. A situación de aprendizaxe atende á diversidade a través do deseño universal para a aprendizaxe e das diversas tarefas de reforzo e enriquecemento curricular?
2. No caso do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, tívose en conta que as adaptacións poderán consistir na adaptación dos tempos, a provisión de modelos especiais de exame (en canto ao formato) e a provisión ao alumnado do material e recursos humanos, asistencia e produtos de apoio necesarios?
3. Utilizouse unha linguaxe inclusiva, que respecte a diversidade, a pluralidade e os dereitos humanos do alumnado?
4. A situación de aprendizaxe promove a inclusión?